

August 2024

Kultur- og Fritidsforvaltningen
Analyse & Udvikling

Børn og børnefamiliers kulturvaner

Vidensopsamling om børn og
børnefamiliers kulturvaner i
København

Foto: Mellanie Gandøe, VisitCopenhagen

Introduktion

Viden om børn og børnefamiliers kulturvaner

Formålet med denne vidensopsamling er at give en kort sammenfatning af, hvad vi ved om børn og børnefamilier i København og deres kultur- og fritidsvaner.

Børn og børnefamilier er en væsentlig målgruppe for både biblioteker og kulturhuse i Kultur- og Fritidsforvaltningen. Vidensopsamlingen er derfor udarbejdet som et supplement til inddragelsesprocessen til Kultur- og Biblioteksplanen (KUBI), der kan gøre os klogere på børnefamilierne som målgruppe.

Her fremlægges et udpluk af data og diverse undersøgelser, som giver et billede af børn og børnefamiliers kulturvaner og deres behov og barrierer i forhold til at deltage i kulturaktiviteter, herunder Kultur- og Fritidsforvaltningens tilbud.

Læsevejledning

Vidensopsamlingen er inddelt i tre afsnit:

- 1. Om børnefamilier i København**
- 2. Generelle kultur- og fritidsvaner**
- 3. Brug af biblioteker og kulturhuse**

På næste side gives en kort opsummering af hovedpointerne i hvert afsnit.

Hovedpointer i vidensopsamlingen

1

Om børnefamilier i København

- Børnefamilier udgør ca. en femtedel af alle familier i København. Halvdelen af børnefamilierne har ét barn, en tredjedel har to.
- Størstedelen af Københavns børn bor i familier med flere voksne. Knap en tredjedel bor med én forælder.
- Der har gennem de sidste 10 år været en stigning i antallet af børn i København. Denne udvikling er dog fladet ud de seneste to år.
- Næsten halvdelen af Københavns fraflyttere er børnefamilier – mange af dem ville gerne blive, men flytter af økonomiske årsager. De flytter typisk, når børnene er i daginstitutionsalderen eller yngre.
- Københavns børnefamilier har et relativt højt indkomst- og uddannelsesniveau.
- Børnefamilier dækker over flere målgrupper, hvis fokus og behov ændrer sig i forskellige faser af børnenes udvikling.
- Forældre bruger i gennemsnit knap 3 timer om dagen med deres børn – og mindre, når børnene bliver større.

2

Generelle kultur- og fritidsvaner

- Børnefamilier er ikke ens; deres kultur- og fritidsvaner er ligeså forskellige som resten af befolkningens. At have børn har (stort set) ikke betydning for kulturaktivitetsniveauet.
- Familien er afgørende for børns deltagelse i kulturaktiviteter. Forældre giver kulturelle præferencer videre til deres børn, og børn oplever i overvejende grad kultur sammen med familien.
- Knap halvdelen af Københavns børn og unge dyrker mindst én fritidsaktivitet. Deltagelsen i de fleste fritidsaktiviteter falder med alderen.
- Børn motiveres særligt af at have det sjovt og være sammen med vennerne. De største barrierer er, at de ikke har tid, bekymrer sig for at starte på noget nyt, ikke ved, hvad de har lyst til og/eller mangler nogen at følges med.
- Der er en lav grad af læselyst blandt børn, og læselysten falder med alderen. Piger læser mere i deres fritid end drenge, og forskellen øges med alderen. Børn, der bruger meget tid på sociale medier, er mindre tilbøjelige til at læse i deres fritid.

3

Brug af biblioteker og kulturhuse

- Bibliotekerne er populære blandt børnefamilier, mens færre børneforældre kender og benytter kulturhusene. Den største barriere for brug er manglende kendskab til kulturhusenes tilbud.
- Der er flere ligheder i børnefamiliers behov og måder at bruge biblioteker og kulturhuse:
 - De benytter i høj grad biblioteker og kulturhuse til at tage ophold og være sammen som familie.
 - De har brug for plads til, at børnene kan udfolde sig og lege uden at forstyrre.
 - De praktiske forhold skal være på plads, herunder mulighed for at spise og sove lur.
- Børnefamilier bruger især kulturhusene til kunst- og kulturoplevelser og til at benytte andre kommunale tilbud.
- Børnefamilier benytter især bibliotekerne til ophold, lån af bøger og inspiration. Der har været en markant stigning i tilfredsheden med børnebibliotekerne siden 2016.

1

Om børnefamilier i København

1. Om børnefamilier

Antal børn og børnefamilier i København

Børnefamilier udgør ca. en femtedel af familierne i København

Der bor i alt 80.248 børnefamilier i København, hvilket svarer til 20% af alle familier i byen.* På landsplan udgør børnefamilier ca. 25%.**

Halvdelen af børnefamilierne har kun ét barn. En tredjedel har to børn. Det hænger formentlig sammen med børnefamiliernes flyttemønstre, som beskrives på næste side.

Definitioner**

En familie består af en eller flere personer, der bor på samme adresse, og som er knyttet til hinanden ved bestemte relationer.

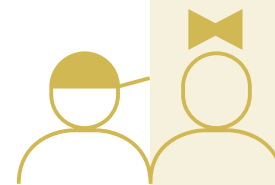
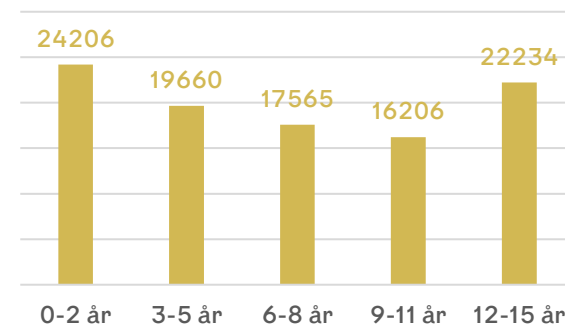
Børn defineres som personer, der bor på samme adresse som mindst én af forældrene, er under 25 år og ikke selv har hjemmeboende børn eller indgår i et par.

Udviklingen i antallet af børn i byen er fladet ud de seneste to år*

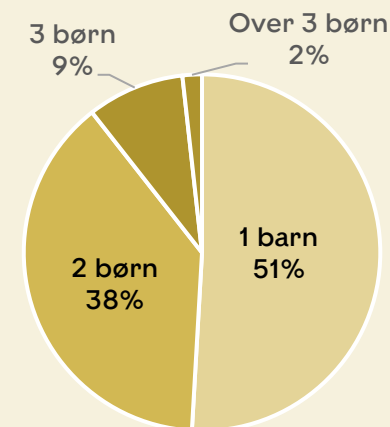
Der er i alt 99.871 børn i alderen 0-15 år bosat i Københavns Kommune. Der er flere små børn end børn i de ældre aldersgrupper (se figur nedenfor).

Der har gennem de sidste 10 år været en stigning i antallet af børn i København. Denne udvikling ser ud til at have fladet ud de seneste to år (se figur til højre).

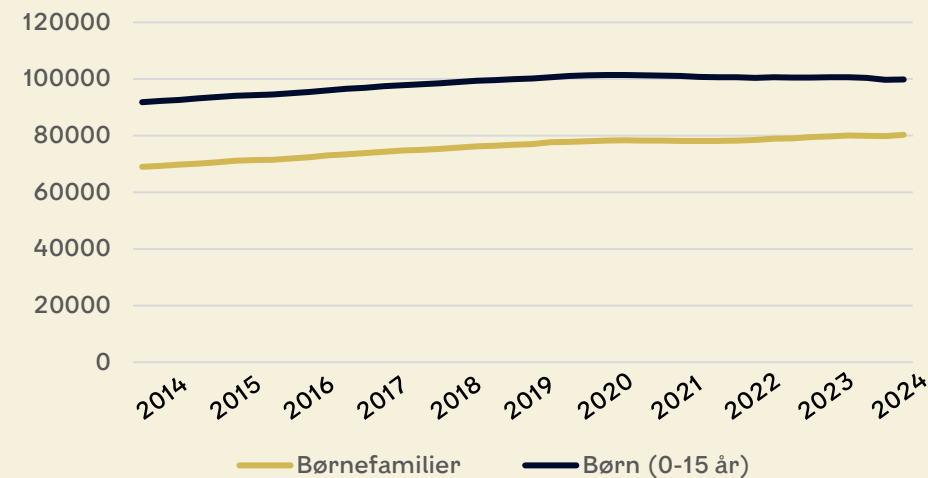
Antal børn i København fordelt på alder (2024)*

Antal børn i familien (2024)*

Udvikling i antallet af børn og børnefamilier i København (2014-2024)*

*Kilde: Københavns Kommunes Statistikbank (2. kvartal i 2024)

**Kilde: Danmarks Statistik (2022)

1. Om børnefamilier

Hvor børnefamilierne bor og flytter hen

Børnefamilierne bor spredt ud over hele København*

Der bor børnefamilier i alle bydele i København. Der er dog lidt forskel på fordelingen: Der bor flest børnefamilier i Amager Vest (14% af alle børnefamilier) og færrest i Bispebjerg og Vanløse (7% af alle børnefamilier). Se figur til højre.

De fleste børn bor med flere voksne - en tredjedel bor med én forælder*

Den mest almindelige familiekonstellation blandt børnefamilier er med flere voksne - enten i *Ægtepar og registreret partnerskab* (47%) eller *Samlevende og samboende* (23%). De udgør tilsammen 70 % af alle børnefamilier i København.

I knap en tredjedel af familierne bor børnene med én forælder (25% med enlige kvinder, 5% med enlige mænd).

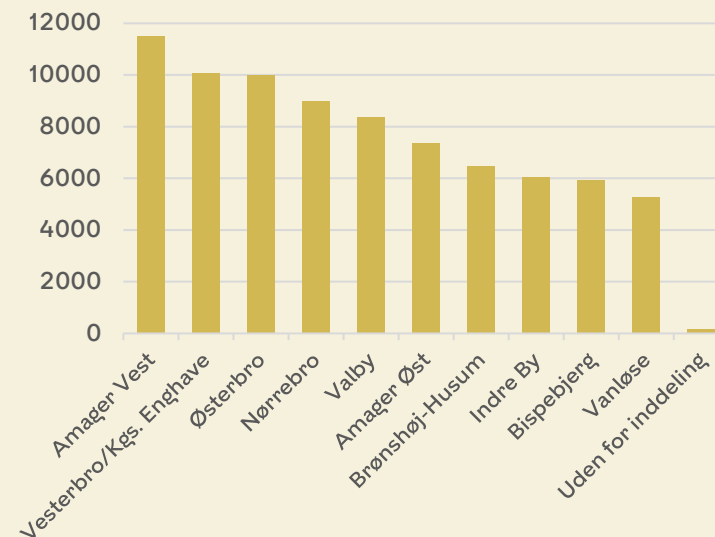
Næsten halvdelen af Københavns fraflyttere er børnefamilier**

Børnefamilierne flytter typisk fra byen, når børnene er i daginstitutionsalderen eller yngre. Det er formentlig en af årsagerne til, at der er flere småbørn end ældre børn i København (jf. forrige side).

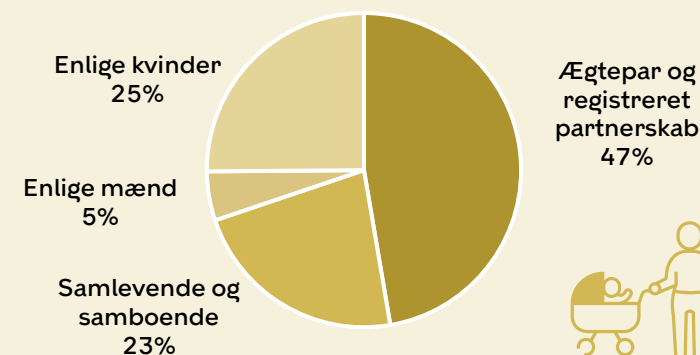
En stor del af de børnefamilier, der flytter, bliver i nærheden af København. Størstedelen flytter i hus eller rækkehus.

Godt halvdelen af fraflytterne ville gerne være blevet i København, men ca. halvdelen af dem angiver, at de ikke kunne blive boende af økonomiske årsager. Næsten 70 % af dem kunne ikke finde en bolig, der matcher deres boligønsker inden for deres budget.

Andelen af Københavns børnefamilier, der bor i hver bydel (2024)*

Børnefamilier opdelt efter familietype (2024)*

*Kilde: Københavns Kommunes Statistikbank (2. kvartal i 2024)

**Kilde: Boligredøgørelsen 2023

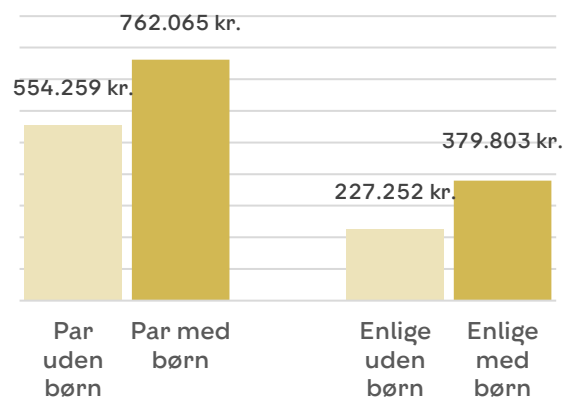
1. Om børnefamilier

Børnefamiliers indkomst og uddannelse

Københavns børnefamilier har et relativt højt uddannelsesniveau

Sammenlignet med gennemsnittet på landsplan er de københavnske børnefamilier mere veluddannede. Knap halvdelen (46 %) har lange videregående uddannelser, mens en mindre andel af børnefamilierne har kortere uddannelser.

Disponibel indkomst pr. familietype (2022)*

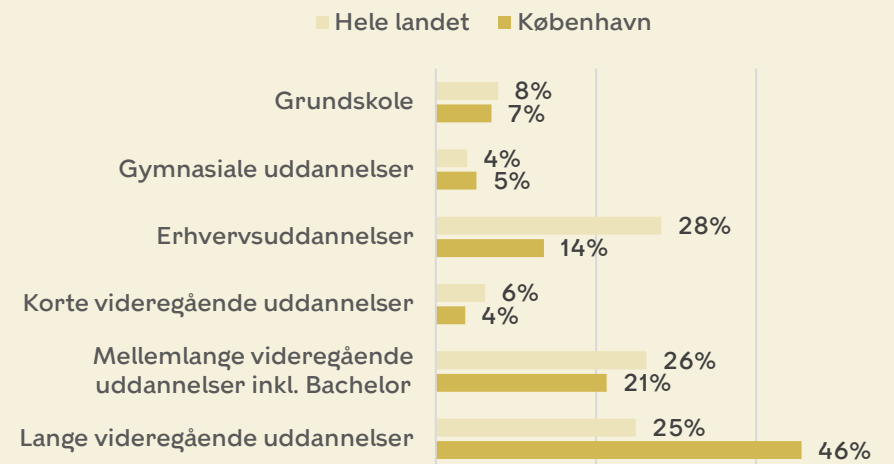

Børnefamiliernes gennemsnitlige indkomst er højere end blandt familier uden børn

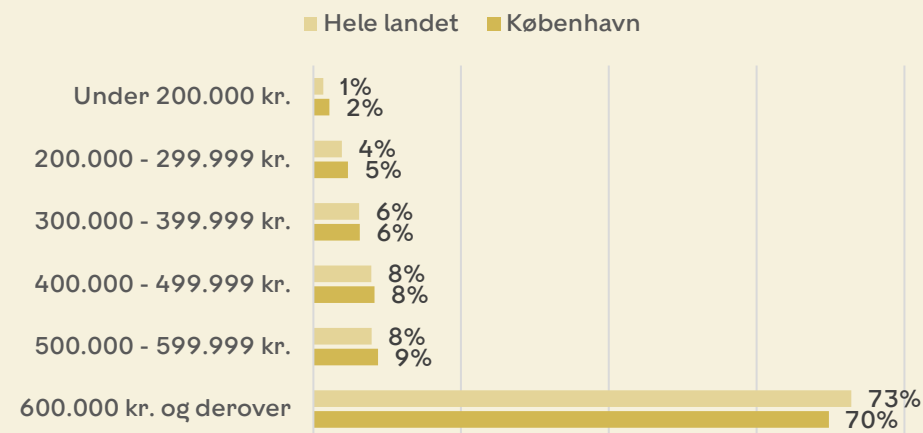
Børnefamilier har en højere gennemsnitlig indkomst end familier uden børn (dvs. par og enlige uden børn). Størstedelen (70 %) ligger i den højeste indkomstgruppe på 600.000 kr. eller derover før skat.

Den væsentligste forskel handler om, hvorvidt der er tale om familier, som består af par eller enlige med børn. I gennemsnit har par med børn en årlig disponibel indkomst på 762.065 kr., mens enlige med børn har en gennemsnitlig årlig disponibel indkomst på 379.803 kr.

Børnefamiliers uddannelsesniveau (2022)*

Børnefamiliers indkomst før skat (2022)*

*Kilde: Danmarks Statistik (2022)

1. Om børnefamilier

Nuancering af målgruppen

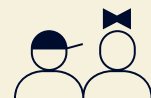
Børnefamiliers fokus og behov ændrer sig i takt med børnenes udvikling

Børn og børnefamilier dækker over mange aldre og familietyper. Både børnene og deres familier har forskellige behov og fokuspunkter i forskellige faser af børnenes udvikling, ligesom de er tilknyttet forskellige institutioner. For at nuancere målgruppen, kan børn og deres familier inddeles i seks målgrupper baseret på børnenes alder (se beskrivelse til højre).

Forældre bruger dagligt knap 3 timer med deres børn – og mindre med alderen**

Forældre bruger i gennemsnit knap 3 timer på børnene hver dag, hvoraf ca. 1 time bruges på at hente og bringe.

Også børnenes tid med forældrene ændrer sig med alderen: Førskolebørn får knap 2½ times omsorg af faderen og 3½ af moderen i ugedage. Fædre og mødre bruger ca. 1 time på deres skolebørn.

6 målgrupper

0 år
9%

Barsel - fokus på:

At opbygge en ny familie-hverdag og forældre-barn-forhold

At aktiviteter foregår på barnets præmisser

Babys mad og søvn

6-8 år
18%

KKFO, fritidshjem og skole (0.-3. kl.) – fokus på:

Barnets begyndende selvstændighed og løsrivelse

Kombination af læring og leg, nysgerrighed og videbegær

Overgang fra børnehave til fritidsinstitution og fra institution til skole

1-2 år
15%

Vuggestue, dagpleje og andre pasningsordninger – fokus på:

Hverdagens rytme fra ca. 7.00-17.00, hvor aktiviteter ud af huset oftest ligger om formiddagen

Den pædagogiske læreplan og pejlemærker for pædagogisk kvalitet

9-11 år
16%

Skole (4.-6. kl.), venner og fritidstilbud – fokus på:

Selvstændighed og medbestemmelse

Interesser og sociale relationer

It og medier samt innovation og entreprenørskab

3-5 år
20%

Børnehave - fokus på:

Hverdagens rytme fra ca. 7.00-17.00, hvor aktiviteter ud af huset oftest ligger om formiddagen

Den pædagogiske læreplan og pejlemærker for pædagogisk kvalitet

Skoleparathed og overgang til fritidstilbud

12-15 år
22%

Skole (7.-9. kl.), venner og fritidstilbud – fokus på:

Selvstændighed og medbestemmelse

Interesser og sociale relationer

Lystbetonede aktiviteter

Kritisk refleksion og stillingtagen

Eksamen og projektopgave

*Kilde: Københavns Kommunes Statistikbank (2024)

**Kilde: Hvordan bruger danskerne tiden? (2018)

2

Generelle kultur- og fritidsvaner

Foto: Børnekulturhuset Ama'r

2. Kultur- og fritidsvaner

Forskelle i børnefamiliers kultur- og fritidsvaner

Alle børnefamilier er ikke ens

Børnefamilier er ikke en homogen gruppe, og de har ligeså forskellige kultur- og fritidsvaner som resten af befolkningen.

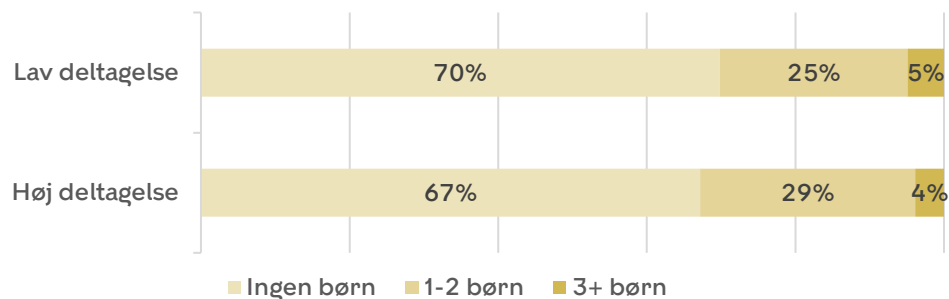
Forskelle i adfærd og behov for kultur- og fritidsaktiviteter hænger bl.a. sammen med børnenes alder, familiens sammensætning, forældrenes arbejdssituation og hvorvidt børnene hjemmepasses, går i institution eller i skole.

At have børn har (stort set) ikke betydning for københavnernes kulturaktivitetsniveau*

Sammenligner man børnefamilier med ikke-børnefamilier, er der ikke væsentlige forskelle i, hvorvidt de deltager i kulturaktiviteter.

Der er dog indikationer på, at familier med 1-2 børn har et lidt højere kulturaktivitetsniveau, end personer uden børn og familier med 3 eller flere børn (se figur).

Antal børn og deltagelse i kulturaktiviteter*

*Kilde: Danmarks Statistik (2023)

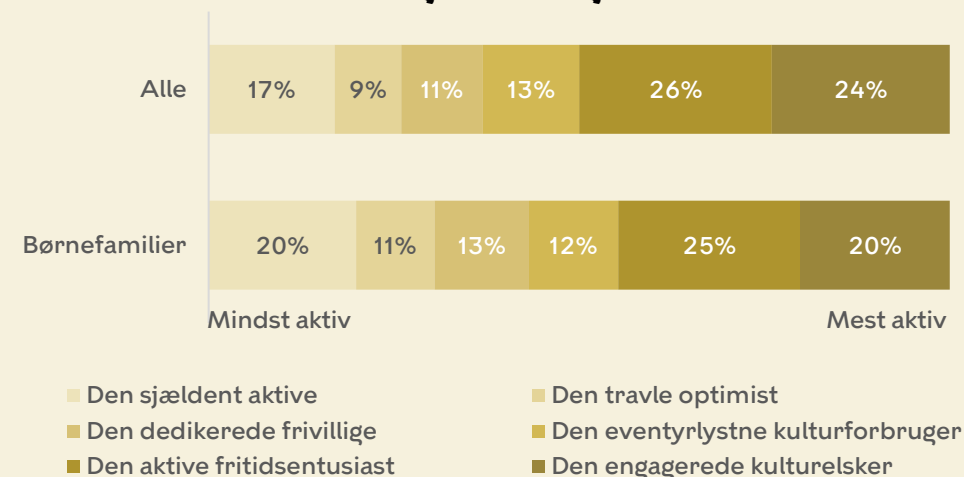
Børnefamilier i alle segmenter

Der er børnefamilier i alle kultur- og fritidssegmenter

Segmenteringsundersøgelsen fra 2023 inddeler københavnernes i seks segmenter på baggrund af deres kultur- og fritidsvaner. Børnefamilier (voksne med hjemmeboende børn under 16 år) indgår i alle seks segmenter. Der er dog lidt flere børnefamilier i de mindre aktive segmenter i forhold til gennemsnittet.

De lettilgængelige og fleksible fritidsaktiviteter, som passer ind i en travl hverdag, er mest populære, herunder aktiviteter hvor man kan tilbringe tid med venner og familie.

Kultur- og fritidssegmenter**

**Kilde: Københavnerne kultur- og fritidsvaner (2023)

2. Kultur- og fritidsvaner

Børnefamiliers kultur- og aktivitetsniveau

Kulturforbrug hænger sammen med indkomst og uddannelse og går i arv*

Forskning viser, at der er stor social ulighed i borgernes kulturforbrug. Personer med høj uddannelse og indkomst er generelt mere kulturelt aktive end personer med lav uddannelse og indkomst. Børn er desuden tilbøjelige til at overtage deres forældres kulturelle præferencer. Det medfører, at den sociale ulighed i kulturel deltagelse består på tværs af generationer.

Familiens aktivitetsniveau er afgørende for børns deltagelse i kulturaktiviteter**

Børn oplever i langt overvejende grad kultur sammen med familien. Det gælder især biografbesøg (93%), museumsbesøg (88%) og deltagelse ved koncerter og musikarrangementer (87%). Teater og biblioteksbesøg foretages også især med familien.

Forskelle i familiers kulturforbrug hænger tæt sammen med den enkelte families generelle aktivitetsniveau (se beskrivelse til højre).

*Kilde: Ulighed og kulturforbrug – et år med covid 19 (2021)

**Kilde: Danskernes kulturvaner 2012 (2012)

Aktivitetsniveau og kulturforbrug i småbørnsfamilier***

Den mest grundlæggende forskel mellem småbørnsfamilier (med børn i alderen 3-6 år) handler om, hvorvidt de har et lavt eller et højt aktivitetsniveau.

Få aktiviteter

Familier med et lavt aktivitetsniveau har typisk også et lavt kulturforbrug

Disse familier har et lavt niveau af kreative aktiviteter i hjemmet og har ikke så meget fokus på hverken bredde eller dybde i aktiviteter.

Familierne med lavt aktivitetsniveau læser mindre højt for deres børn, og de har typisk et lavere kulturforbrug, de går fx sjældnere på museer, biblioteket eller i teatret.

Kortere uddannede forældre optræder hyppigere i denne gruppe.

Mange aktiviteter

Familier med et højt aktivitetsniveau har typisk også et højt kulturforbrug

Disse familier har større variation i aktiviteterne, hvor forældre sørger for at børnene eksponeres for en bred vifte af aktiviteter. De har et højere kulturforbrug og er oftere på museer, biblioteket eller i teatret.

Forældre i disse familier er oftere involveret i dagligdagens sysler, de læser mere og oftere læser de højt for børnene end de mindre aktive familier.

Højere uddannede forældre optræder hyppigere i denne gruppe.

***Kilde: Læringsmiljøer i danske familier (2019)

2. Kultur- og fritidsvaner

Børns deltagelse i kultur- og fritidslivet

44%

Af børn og unge dyrker mindst én fritidsaktivitet*

Fritidsaktiviteter

- **Sang og musik** (f.eks. kor, instrumentalundervisning)
- **Kreative aktiviteter** (f.eks. tegning, malning, foto, keramik, andet håndværk)
- **Spejder/FDF**
- **Fiskeri**
- **Tankesport**
- **Rollepil** (ikke bordrollespil)
- **Øvrige kulturelle aktiviteter** (f.eks. kunst, historie, litteratur)

*Kilde: Danskernes fritidsvaner (2020)

**Kilde: Børnesundhedsprofilen (2023)

***Kilde: Fælles om fritiden - til kommuner (2019)

Undersøgelser peger på tendenser til*:

- At piger dyrker flere fritidsaktiviteter på tværs af alle aldersgrupper.
- At deltagelsen i langt de fleste fritidsaktiviteter falder med alderen.
- At drenge stopper med at gå til kreative aktiviteter med alderen, hvorimod piger fortsætter.
- At fritidsaktiviteter tiltrækker de børn og unge, der trives mindre godt.
- At idrætsaktiviteter tiltrækker de børn og unge, der trives godt.
- At unge i teenagealderen prøver mange forskellige typer af aktiviteter af.
- At færre børn i udsatte boligområder går til fritidsaktiviteter.**
- At ca. halvdelen af børn med funktionsnedsættelse oplever, at deres handicap påvirker deres deltagelse i fritidsaktiviteter og har brug for, at der tages særlige hensyn.***

64%

af børn i 6. klasse går til de fritidsaktiviteter, de gerne vil**

52%

af unge i 9. klasse går til de fritidsaktiviteter, de gerne vil**

Motivation**

Når børn går til noget i deres fritid, er det særligt vigtigt for dem:

- At have det sjovt
- At være sammen med venner
- At blive bedre eller dygtigere
- At holde sig i form
- At komme ind i et fællesskab

Barrierer**

Børn oplever især fire barrierer for at deltage i kultur- og fritidslivet:

1. De har for travlt
2. De er bekymrede for at starte på noget nyt
3. De ved ikke hvad de har lyst til
4. De har ingen at følges med

2. Kultur- og fritidsvaner

Børns læselyst og medievaner

Tendenser i forskning om børn og unges læsevaner

Lav grad af læselyst blandt børn*

PISA og PIRLS viser, at de fleste danske elever har lav grad af læselyst. Det er ikke kun et dansk fænomen, men en generel nordisk tendens.

Sammenhæng mellem læselyst og læsekompetence*

Der er en sammenhæng mellem læselyst og læsekompetence. Særligt kombinationen af høj læsekompetence og tilvalg af fritidslæsning har betydning for den videre udvikling af læsekompetence.

Læselysten falder med alderen - de yngste læser oftere end de ældste**

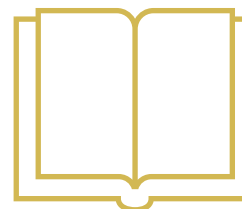
I 5. klasse læser 54 % bøger i fritiden flere gange om ugen, mens det gælder 32 % i 8. klasse. På tværs af alder bruger de lige lang tid på at læse, når de læser, det vil sige mindre end 30 minutter om dagen.

Piger er mere positivt stemte over for læsning og læser mere end drenge**

Der er flere piger end drenge, der læser i deres fritid - denne forskel findes på alle klassetrin og øges med alderen.

Børn finder især læseinspiration fra film og internettet**

Både internettet og film er blevet en central inspirationskilde til læsning. Flest børn og unge i 5.-8. klasse fremhæver film (47 %), internettet (46 %) og serier (40 %) som vigtige inspirationskilder.

Fra 2017 til 2021 er der sket en betydelig stigning i børns digitale mediebrug. Forbruget er især steget for digitale spil, men også for sociale medier og streamingtjenester.

I 2021 bruger de fleste mindst en time om dagen på henholdsvis digitale spil (59 %), sociale medier (60 %) og streamingtjenester (71 %). Mange bruger flere timer.

De ældre elever bruger oftere tid på sociale medier, mens de yngre årgange bruger mere tid på digitale spil.

Børn, der bruger meget tid på sociale medier, er mindre tilbøjelige til at læse i deres fritid.

*Kilde: Forskningsoversigt om børns læselyst (2021)

**Kilde: Børn og unges læsning (2021)

A photograph of a modern library interior. The space is filled with bookshelves, some green and some white. People of various ages are engaged in reading. A large yellow text overlay is centered on the image. A white circle with the number '3' is positioned on the left side. The background shows a man in a black shirt and green shorts looking at books, a woman in a green patterned top showing a book to a young girl, and a woman in a grey jacket sitting on a green bench reading with a child. In the foreground, a young boy is sitting on the floor reading. The ceiling has recessed lighting, and the floor is a light grey color. A patterned rug is visible on the floor.

3

Brug af biblioteker og kulturhuse

3. Biblioteker og kulturhuse

Børnefamiliers brug af biblioteker og kulturhuse

Bibliotekerne er populære blandt børnefamilier, mens færre kender og benytter kulturhusene*

Segmenteringsundersøgelsen viser, at tre fjerdedele (75 %) af forældre med børn under 16 år benytter biblioteket, mens lidt over en tredjedel (38 %) har besøgt et kulturhus inden for det seneste år.

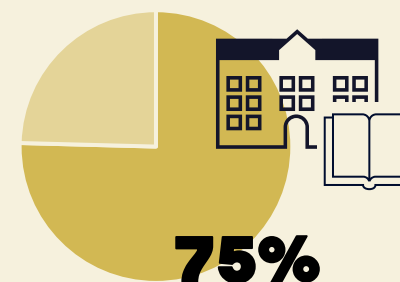
Forskellen afspejler sig også i børneforældres kendskab til kommunens tilbud. Mens to tredjedele (67 %) angiver, at de i høj eller nogen grad kender til bibliotekernes tilbud, gælder det knap én tredjedel (31 %) for kulturhusene. Omvendt har knap to tredjedele (62 %) slet ikke eller i mindre grad kendskab til kulturhusenes tilbud.

Fællesnævner i børnefamiliers brug af biblioteker og kulturhuse

Børnefamilier benytter i høj grad biblioteker og kulturhuse til at tage ophold og bruge tid sammen. De har generelt behov for at kunne udfolde sig frit og mulighed for at børnene kan spise og sove lur.

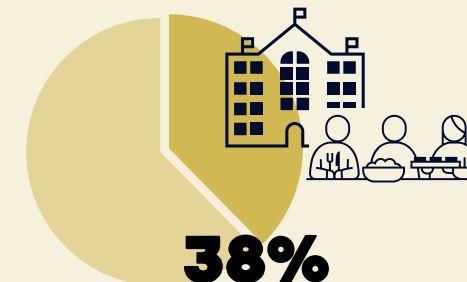
Der er også ligheder i de barrierer, børnefamilier oplever for at bruge biblioteker og kulturhuse**. Det kan være en barriere for dem, hvis:

- De ikke har kendskab til relevante tilbud og muligheder
- De oplever, at de og deres børn forstyrrer andre besøgende
- Åbningstider eller aktiviteternes tidspunkt ikke passer dem
- Afstanden til huset er for stor
- Der ikke er mulighed for at barnet kan spise og sove lur

Af forældre med børn under 16 år har besøgt et **bibliotek** det seneste år*

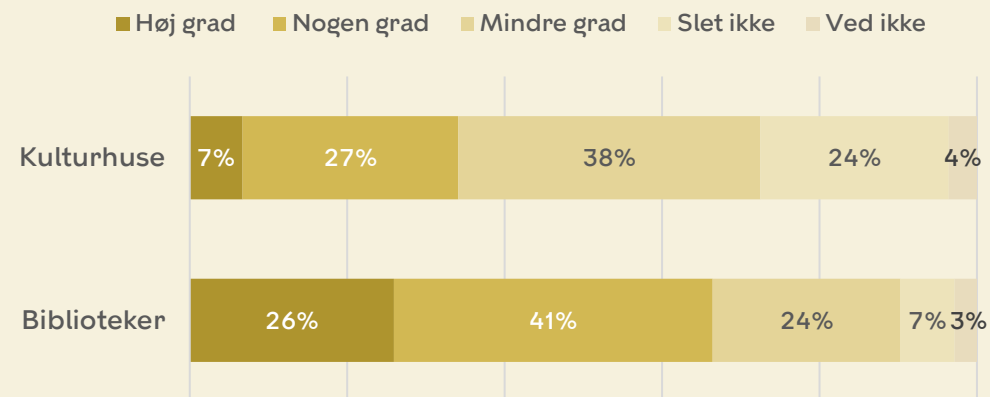
Det gælder for **56%** af københavnernes

Af forældre med børn under 16 år har besøgt et **kulturhus** det seneste år*

Det gælder for **34%** af københavnernes

Børneforældres kendskab til biblioteker og kulturhuse*

*Kilde: Københavnerens kultur- og fritidsvaner (2023)

**Kilde: Data fra interne brugerundersøgelser

3. Biblioteker og kulturhuse

Børnefamiliers formål med at bruge kulturhuse

Bruger kulturhusene til kulturoplevelser og andre formål*

Børneforældres formål med at komme i kulturhusene er først og fremmest kunst- eller kulturoplevelser (se figur til højre). Dernæst er de mest hyppige formål at bruge andre tilbud i huset; en fjerdedel angiver, at de kommer for at benytte hhv. bibliotekstilbud og idrætsfaciliteter (i samlokaliserede huse). En femtedel angiver, at de kommer for fællesskabet, f.eks. til fællesspisning.

Interviews peger på, at børnefamilier særligt værdsætter, når kulturhusene kan bruges til at hænge ud. De sætter pris på, at der er plads til fysisk og kreativ udfoldelse, hvor børnene gerne må larme. Og de foretrækker fleksible rammer for deltagelse i aktiviteter og arrangementer**.

Prioriteter*

Det er vigtigt for børnefamilierne, når de kommer i kulturhusene:

1. At have et sted at komme med venner/familie
2. At kunne udvikle sig og lære nyt
3. At kunne udfolde sig praktisk/kreativt

Vi brugte det også meget under barsel. Primært for at være et sted, hvor ens børn kan lege sammen og fylde samtidig med, at man selv kan få en kop kaffe og børnene kan spise mad.

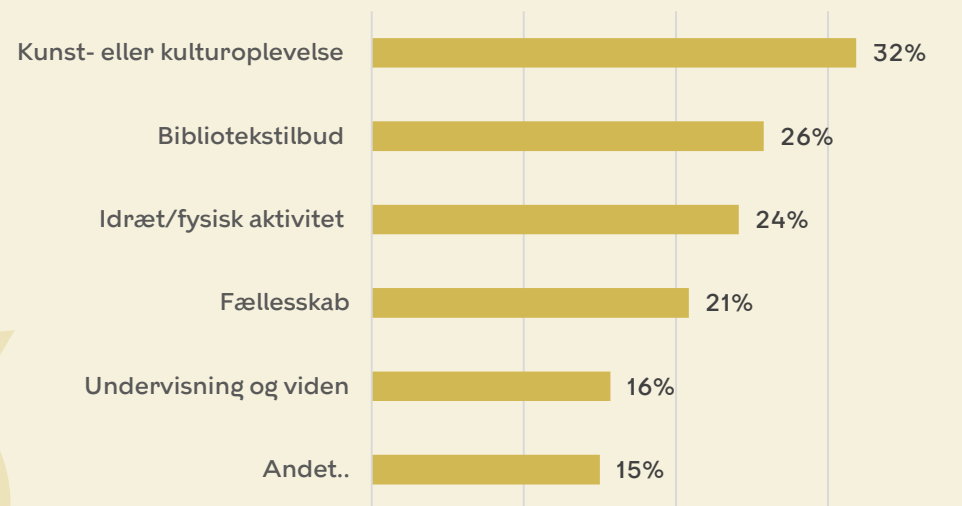
Forælder, BIBLIOTEKET på Rentemestervej**

Det giver godt indhold til en helt almindelig dagligdag. Et sted uden kommercielle interesser bag sig. Formålet er mere læring og bevægelse – det synes jeg godt, at man kan mærke.

Forælder, Børnekulturhus Ama'r**

Børneforældres formål med at bruge kulturhuse*

Spm: Hvad var formålet med dit besøg?
N = 427. Respondenter med børn under 16 år, som har besøgt et kulturhus inden for det seneste år. Kun de hyppigste kategorier er medtaget.

*Kilde: Københavnerens kultur- og fritidsvaner (2023)

**Kilde: Data fra interne brugerundersøgelser

3. Biblioteker og kulturhuse

Børnefamiliers formål med at bruge biblioteker

Bruger biblioteket til ophold, lån af bøger og inspiration

Børneforældre bruger især biblioteket til at tage ophold sammen med deres børn (se øverste figur til højre). Børneforældre låner i høj grad også bøger og finder inspiration på biblioteket. Siden 2021 er der blevet lånt flere fysiske børnebøger end voksenbøger på Københavns Biblioteker. 84 % af børnebøgerne udlånes gennem græsning. Det betyder, at lånerne lader sig inspirere på biblioteket og låner bøger direkte fra hylde og udstillingspodier.*

Markant stigning i tilfredshed***

Der er sket en væsentlig stigning i børneforældrenes tilfredshed med bibliotekerne siden 2016 (se nederste figur til højre). Det gælder især i forhold til børns glæde af biblioteket, udvalget af børnebøger og gode muligheder for at være sammen som familie på biblioteket.

Prioriteter**

Det er vigtigt for børnefamilierne, når de kommer på biblioteket:

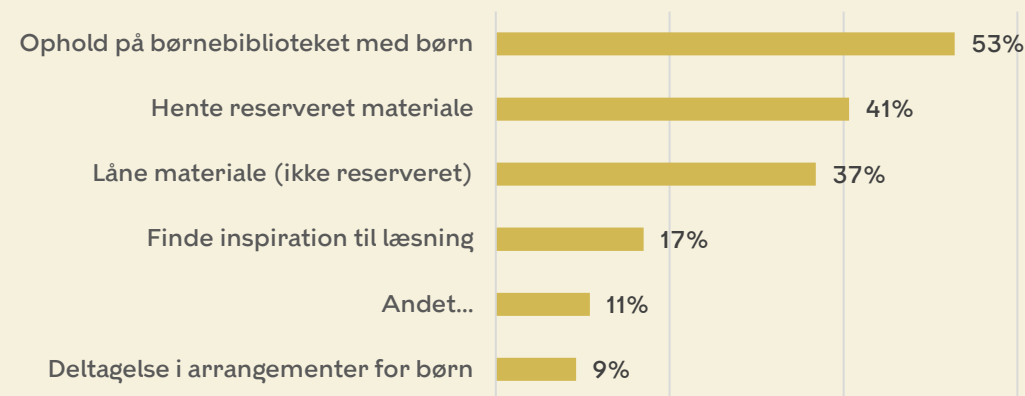
1. At der er et godt udvalg af bøger og andre materialer
2. At biblioteket er et behageligt sted at være
3. At biblioteket er et godt sted at komme med børn

*Kilde: Nøgletalsrapport 2022 (2022)

**Kilde: Københavnernes kultur- og fritidsvaner (2023)

***Kilde: Barometer for Brugertilfredshed (2022)

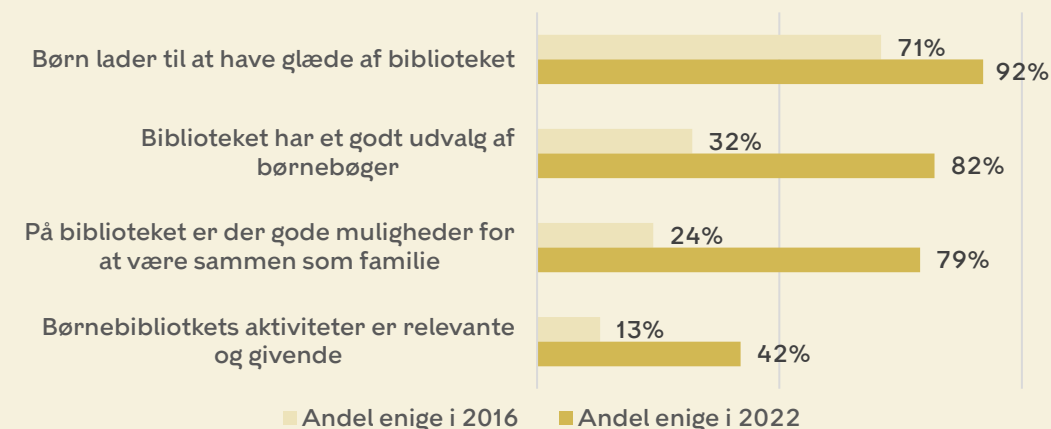
Børneforældres formål med at bruge biblioteket**

Spm: Hvad var formålet med dit besøg?

N = 758. Respondenter med børn under 16 år, som har besøgt biblioteket inden for det seneste år. Kun de hyppigste kategorier er medtaget.

Tilfredshed med børnebiblioteket***

Spm.: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om biblioteket?

N = 290. Respondenter, der besøger biblioteket med børn. Figuren viser den samlede andel af "enige" og "meget enige".

3. Biblioteker og kulturhuse

Zoom på børneetagen LÆS på Hovedbiblioteket

LÆS er Københavns Hovedbiblioteks børneetage, der åbnede i foråret 2020. Etagen tilbyder et 1.000 m² læseunivers, der har til formål at stimulere 0-12 åriges læselyst gennem leg og aktiviteter med fokus på bogstaver, ord og læsning.

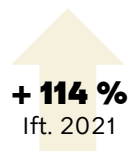
Med over 100.000 besøgende i 2022 fordoblede LÆS sit besøgstal i forhold til 2021, og stod dermed for 1 ud af 4 besøg på Hovedbiblioteket i børneetagens åbningstid.

Til højre beskrives tre principper for det gode børnebibliotek, som bygger på indsigter om børn og børnefamiliers adfærd og behov på biblioteket fra en kvalitativ evaluering af LÆS.*

Fordoblet besøgstal på LÆS

110.300

fysiske besøg på
LÆS i 2022**

+ 114 %
Ift. 2021

1

Fysisk indretning

God plads og forskellige zoner gør, at børnene bruger lang tid på at udforske børnebiblioteket.

Et roligt og behageligt udtryk med naturlige, bløde materialer og farver, en god akustik og fraværet af skærme er med til at gøre en børneafdeling rolig.

Et nyt og rent udtryk er vigtigt for at gøre børneafdelingen indbydende, fx at det er skofrit.

Indretning med zoner, som er lette at overskue, børnesikrede døre og fraværet af hårde kanter gør forældrene trygge.

En afskærmet børneafdeling fjerner forældres bekymring for, at deres børn forstyrres andre besøgende.

2

Bogudvalg og udstilling

Et stort antal bøger bidrager til at børnene finder noget, der fanger deres opmærksomhed.

Nye bøger i god stand er mere attraktive for børnene og forældrene får i højere grad lyst til at låne dem med hjem.

Bøger i børnehøjde med forsiden udad er med til at få børnene til selv at opdage bøgerne og blive inspirerede.

3

Personalets rolle

Personale dedikeret til børn viser, at biblioteket prioriterer deres børneafdeling. Det må gerne være tydeligt, at personalet er henvendt børn f.eks. via beklædning eller titlen som "børnevært".

Guidning og vejledning fra personalet gør, at børn og forældre i højere grad bliver opmærksomme på bøger og sprogudvikling.

Aktiviteter faciliteret af personalet giver børnene en ekstra oplevelse og bidrager til at deres besøg har fokus på bøger og sprogudvikling. Særligt for daginstitutioner og skoler er aktiviteter med til at gøre biblioteksbesøget til en spændende udflugt.

*Kilde: Principper for det gode børnebibliotek (2021)

**Kilde: Nøgletalsrapporten (2022)

Litteratur

Barometer for brugertilfredshed. 2022. Københavns Kommune, Kultur- og Fritidsforvaltningen.

Boligreddegørelsen. 2023. Københavns Kommune.

Børnesundhedsprofilen. 2023. Københavns Kommune, Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

Børn og unges læsning. 2021. Center for Anvendt Skoleforskning.

Danskernes Fritidsvaner. 2020. Videnscenter for Folkeoplysning.

Danskernes kulturvaner 2012. 2012. Epinion og Pluss Leadership for Kulturministeriet.

Hvordan bruger danskerne tiden? 2018. ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed.

Københavnernes kultur- og fritidsvaner. 2023. Moos-Bjerre for Københavns Kommune, Kultur- og Fritidsforvaltningen.

Læringsmiljøer i danske familier. En kortlægning af forskellige læringsmiljøer i danske småbørnsfamilier. 2019. VIVE - Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd.

Målgruppebeskrivelser. 2020. Københavns Kommune, Kultur- og Fritidsforvaltningen.

Nøgletalsrapporten 2022. 2022. Københavns Kommune, Kultur- og Fritidsforvaltningen.

Principper for det gode børnebibliotek. 2021. MAPLE for Københavns Kommune, Kultur- og Fritidsforvaltningen.

Pædagogisk Indblik, Tema: Børns Læselyst. 2021. DPU, Aarhus Universitet, Nationalt Center for Skoleforskning.

Ulighed og kulturforbrug - et år med covid 19. 2021. Kulturministeriet.

Hjemmesider

Københavns Kommunes Statistikbank. Link: [Statistikbanken](#)

Vidensgrundlaget bruger data fra følgende rapporter:

- Befolkningen efter civilstand, køn, distrikt, alder og tid. KKBEF1. [Link](#).
- Familier efter familietype, distrikt, antal børn og tid. KKFAM1. [Link](#).

Danmarks Statistik. Link: [Danmarks Statistik \(dst.dk\)](#)

Vidensgrundlaget bruger data fra følgende rapporter:

- Begrebsdefinition. Børnefamilier 1. januar efter område, enhed, familietype, børn fra alder og børn til alder. FAM44BA. [Link](#).
- Familiernes indkomst før skat efter ejer/lejer af bolig, enhed, tid, familietype, indkomstinterval og område. INDKF102. [Link](#)
- Højeste fuldførte uddannelse i familien efter indkomsttype, område, tid, familietype, uddannelsesniveau og enhed. INDKF107. [Link](#)
- *Der bor børn i hver fjerde familie.* 2022. Danmarks Statistik. [Link](#).

Vidensopsamlingen inddrager også data fra interview foretaget i forbindelse med interne brugerundersøgelser på biblioteks- og kulturhusområdet.